

آیین‌نامه اخلاق علمی انجمن فیزیک ایران

تعاریف

۱. **جعل:** یعنی ساختن داده‌های غیرواقعی یا دادن گزارش غیرواقعی یا ثبت غیرواقعی آنچه روی نداده است.
۲. **فریب:** دست بردن در داده‌ها؛ حذف، تعدیل، یا افزودن به داده‌ها، به گونه‌ای که آنچه ارائه می‌شود کاری نو بنماید، یا نظریه‌ای خاص با اینکار درست یا نادرست جلوه کند. فریب می‌تواند دستکاری کردن عمدی در دستگاه‌ها و روندهای آزمایش باشد، به گونه‌ای که نظریه‌ای خاص درست یا نادرست جلوه کند.
۳. **تقلب:** استفاده از داده‌ها یا نتیجه‌های پژوهشی مستند شده دیگران بدون اجازه و بدون اشاره به مأخذ؛ استفاده از نرم‌افزار علمی، برنامه، ابزار آزمایشگاهی دیگری بدون اجازه و انجام پژوهش با آن.
۴. **انتحال:** استفاده از بخش‌های قابل ملاحظه یا تأثیرگذار از متن، مفاهیم و یا ترجمه مقاله‌ها و یا سندهای دیگر که قبلاً به چاپ رسیده‌اند، به گونه‌ای که تلقین اصالت کند. متن برگرفته از مقالات دیگر، حتی با وجود ارجاع مناسب، در صورتی که با ادبیات جدید بازنویسی نشود و یا در درون گیومه گذاشته نشود، نمونه انتحال است.

رفتار غیر اخلاقی پژوهشی

الف: تعریف

اگر در هر یک از مراحل بالا، اجرا، و گزارش طرح‌های پژوهشی یکی از موارد چهارگانه جعل، فریب، تقلب و انتحال صورت بگیرد، رفتار غیر اخلاقی پژوهشی صورت گرفته است.

ب: تبصره

پژوهشگران

فهرست نویسندگان باید محدود به کسانی باشد که سهم مؤثر در پدید آوردن اثر داشته‌اند.

۱. نام نبردن از کسانی که سهم مؤثری داشته‌اند مصداق رفتار غیر اخلاقی پژوهشی است.

۲. افزودن نام یک یا چند نفر که سهمی مؤثر در اثر نداشته‌اند در فهرست نویسندگان مصداق رفتار غیر اخلاقی پژوهشی است.

داوران

۱. استفاده از دستاورد اثر، به نام خود یا دیگری مصداق رفتار غیر اخلاقی پژوهشی است.

۲. در صورتی که داور در حال پژوهش روی همان موضوع یا موضوعی مرتبط باشد، باید به ناشر اعلام کند و از داوری و استفاده از داده‌های مقاله‌دهنده پرهیز کند.

مراحل برخورد با رفتار غیر اخلاقی علمی

۱. تشکیل کمیته اخلاقیات از سوی انجمن فیزیک ایران

۲. دریافت مکتوب اتهام از سوی یک سازمان یا شخصیت علمی به وسیله انجمن فیزیک ایران.

۳. اعلام مراتب به کمیته اخلاقیات از سوی رئیس انجمن فیزیک ایران.

۳-۱. بررسی اولیه به وسیله کمیته اخلاقیات و بررسی اینکه آیا اتهام اعتباری دارد و اینکه پژوهش و تفحص لازم است یا خیر؟

۳-۲. در صورت لزوم، جمع‌آوری اسناد و ارزیابی آن اسناد و تهیه یک صورتجلسه مبنی بر وارد بودن یا نبودن اتهام.

۳-۳. ارسال صورتجلسه به رئیس انجمن فیزیک ایران همراه با پیشنهادهای تنبیهی در صورتی که اتهام، وارد تشخیص داده شود.

تبصره: طرح موضوع در هیأت مدیره انجمن فیزیک ایران و اتخاذ تصمیمات تنبیهی نهایی که در چهارچوب اختیارات انجمن باشد. اقدامات انجام شده به آگاهی کمیته خواهد رسید.